

„What remains of Galicia?
Continuities — ruptures — perspectives”,
czyli o Galicji
na Uniwersytecie Wiedeńskim,
19–21 kwietnia 2018 roku

W dniach 19–21 kwietnia 2018 roku na Uniwersytecie Wiedeńskim odbyła się międzynarodowa konferencja „What remains of Galicia? Continuities — ruptures — perspectives (Co pozostało z Galicji? Ciągłość — przerwanie — perspektywy)”. Inicjatorem oraz organizatorem konferencji było Doktoratskolleg Galizien działające na Uniwersytecie Wiedeńskim, a w szczególności jego następujący członkowie: Joanna Rozmus, Ilona Grabmaier, Jakob Mischke, Michaela Oberreiter, Bohdana Patlatyuk, Yuriy Remestwenski oraz Halyna Witoszynska. Konferencja odbyła się w akademickim kampusie zlokalizowanym przy ulicy Spitalgasse, w budynkach byłego wiedeńskiego szpitala. Pierwsze dwa dni obrad miały miejsce w byłej kaplicy szpitalnej, z kolei prelekcje w dniu trzecim wygłoszono w budynku lektoratu Departamentu Historii Europy Wschodniej Uniwersytetu Wiedeńskiego.

W pierwszym dniu (19 kwietnia) uczestników konferencji przywitał prof. Alois Woldan, który wygłosił referat wprowadzający dotyczący Galicji oraz jej roli w historii Europy Wschodniej. Pierwszy panel — prowadzony przez prof. Claudię Kerst — zatytułowany był *Galizienals ort rechtlicher umbrüche und kollisionen*. Wyniki swych badań przedstawił Zinonii Malanii z lwowskiego Uniwersytetu Narodowego im. Iwana Franki, który w referacie pod tytułem *Die administration der Südöstlichen woiwodschaften der Zweiten Polnischen Republik im gesellschaftlichen bewusstsein (1921–1939). Spuren der Habsburger* starał się wykazać pozostałości rozwiązań prawnych oraz zasad funkcjonowania administracji wywodzących się z doby Habsburgów, które były praktykowane w czasie II Rzeczypospolitej na terenie jej województw południowo-wschodnich. Kolejny referent — Paweł Fiktus (absolwent Uniwersytetu Wrocławskiego) — w swej prezentacji *Galicia's customary law as an image of a negative legal heritage and its criticism the legislative work of the Legislative Sejm (1947–1952)* omówił, w jaki sposób polski Sejm Ustawodawczy (1947–1952) przedmiotowo wykorzystał negatywny obraz Galicji w swych pracach prawotwórczych, starając się na zasadzie kontrastu uzasadnić nowy ład społeczno-polityczny poprzez przywołanie negatywnych galicyjskich realiów doby dwudziestolecia międzywojennego. Pierwszy panel zakończyło wystąpienie współorganizatorki konferencji — Michaeli Oberreiter, która w omówieniu *Ostgalizienals „Schweiz des Ostens”*. *Das Verfassungs projekt der West-ukrainiswchen exliregierung fur die*

„Galizische Republik” von 1921 przybliżyła jeden z projektów stworzenia niepodległego państwa ukraińskiego po I wojnie światowej. Cały pierwszy dzień konferencji zakończył natomiast referat prof. Patrice Dabrowski — autorki między innymi *Poland: The First Thousand Years* (Northern Illinois University Press 2014) — która w obszernym wykładzie *Tangible remains of Galicia* przybliżyła słuchaczom, czym obecnie jest Galicja i jakie pozostałości po niej można znaleźć w obecnych czasach.

W drugim dniu konferencji (20 kwietnia) odbyło się pięć paneli. Pierwszy z nich poświęcony był problematyce językowej w Galicji (*Language situation and Galicia*). Prowadziła go Kerstin Jobst z Uniwersytetu Wiedeńskiego. Wyniki swych badań naukowych przedstawili Stefania Ptashnyk z Die Heidelberger Akademie der Wissenschaften w referacie *Sprachliche Umbrüche und Kontinuitäten: soziolinguistische situation der Universität Lemberg im langen 19. Jahrhundert*, Lyudmila Pidkuimukha z Uniwersytetu Narodowego Akademii Kijowsko-Mohylańskiej w wystąpieniu pod tytułem *Language situation in Lviv during the interwar period* oraz Yuriy Remestwenski z Uniwersytetu Wiedeńskiego w referacie *Language attitudes in today's east Galicia*.

Kolejny panel, prowadzony przez Martina Rohde'a z Uniwersytetu w Innsbrucku, poświęcony był problematyce nacjonalizmu oraz ruchom nacjonalistycznym w Galicji (*Multi- or mononationalism in Galicia? Imagined and implemented concepts*). Ten panel otworzył referat Avi-rama Tzoreffa z izraelskiego Uniwersytetu Ben-Gurion, zatytułowany *Laughter, empire and transnational: Galicia as the background for the transnationalism concept in rabbi Binyamin's thought*. Kolejnym referentem był współorganizator konferencji Jakob Mischke z Uniwersytetu Wiedeńskiego, który przedstawił temat *Law and national(s)-approaches in Ukrainian legal science in Galicia*. Panel trzeci kończyło wystąpienie Beaty Szymków z Uniwersytetu Stanforda pod tytułem *Power in transition, nations in transition the emergence of polish Lwów (1918–1923)*.

Czwarty panel, któremu przewodniczył Lars Fredrik Stöcker z Uniwersytetu Wiedeńskiego, dotyczył zagadnień współczesnych i zatytułowany był *Transformation(s) of rural spaces: Southeast Poland and West Ukraine*. Pierwszym prelegentem był przedstawiciel Korea Advanced Institute of Science and Technology w Południowej Korei — Dong Ju Kim, który zaprezentował referat pod tytułem *The idea scientific agriculture: An East European prehistory of the green revolution*. Z kolei Joanna Rozmus z Uniwersytetu Wiedeńskiego omówiła temat *From state farm to golf and country club. Transformation of everyday life in the former PGR-village Paczółtowiec in 1990's*. Panel zakończyła prezentacja Ihora Tkahenko z Narodowej Akademii Nauk Ukrainy pod tytułem *From state monopoly to individual management: Kolkhozes and West Ukraine 1981–2004*.

Ostatni, piąty panel, który odbył się 20 kwietnia, poruszał temat: *Who cares for the left behind? Men, children and the elderly within the context of female (labour) migration from western Ukraine*, prowadzony był przez Olenę Fedyuk z węgierskiego Central European University. Podobnie jak panel czwarty, dotyczył czasów współczesnych. Rozpoczął go referat Ilony Grabmaier z Uniwersytetu Wiedeńskiego, zatytułowany *Negotiating care responsibilities for the elderly within the context of female labour migration from western Ukraine*. Kolejna referentka — Svitlana Odyntes

z Narodowej Akademii Nauk Ukrainy — zaprezentowała swoje wyniki badań w prezentacji *Ukrainian women in European care chains: Doing new social order in the home country*. Panel zakończyło wystąpienie Oleksandra Tymczuka z Central European University, który przybliżył temat: *Care at a distance and ideals of closeness: How Ukrainian children understand transitional family life*. Dodatkowym wydarzeniem była prezentacja filmu *Olha's Italian diary*, opracowanego przez Olenę Fedjuk i przedstawiającego życie ukraińskiej emigrantki we Włoszech.

Kolejny dzień (21 kwietnia) poświęcono kwestii Kościoła oraz zagadnień religijnych w Galicji oraz ich stosunkom z władzą państwową (*Church and state in Galicia*). Pierwszą referentką panelu szóstego, prowadzonego przez Katherine Younger z wiedeńskiego Institut für die Wissenschaften vom Menschen, była Bohdana Patlatyuk z Uniwersytetu Wiedeńskiego, która przybliżyła słuchaczom zagadnienie: *Greek catholic church in religious policy of Joseph II in Galaxia (1780–1790)*. Następne referaty przedstawili Alessandro Milaono z praskiego Centre Français de Recherche Sociale — *The management of etho-ritual identities in Polish east Galicia (1919–1939)* — oraz Kathryn David z Uniwersytetu Nowego Jorku — *A „bourgeois nationalist” church? The greek catholic church and Ukrainian nationalism in the Soviet and contemporary Ukrainian imaginations*.

Panel siódmy i zarazem ostatni poświęcony był zagadnieniom z zakresu historii literatury (*Galizienals literarischer erinnerungsort*). Przewodniczyła mu Magdalena Baran-Szołtyś z Uniwersytetu Wiedeńskiego. Jako pierwszy wyniki swych badań zaprezentował Lyubomyr Borakovskyy z lwowskiego uniwersytetu Iwana Franko, który omówił temat *Der deutsch-jüdische (post)-galizische bildungsroman (am Beispiel der Trilogie „Der Weg der jugend” von Herman Blumenthal*. Kolejna referentka — Ieveniia Voloschchuk z Uniwersytetu Europejskiego Viadrina we Frankfurcie nad Odrą — wygłosiła referat pod tytułem *Die galizische fahrungal-sparadigma der familien und jahrhundertgeschichte in Jenny Erpenbecks Roman „Aller Tage Abend”*. Z kolei Halyna Witoszynska z Uniwersytetu Wiedeńskiego przybliżyła zagadnienie *Topographien der kindheit im Lemberg der Zwischenkriegszeit in memoirenukrainischer, polniscer und judischer autoren*. Ostatnią referentką była Katarzyna Kotyńska z Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, która wygłosiła referat *The unconscious community of Polish and Ukrainian authors: An image of Russians in the Habsburg Lemberg*.

Zgodnie z tamtejszym akademickim zwyczajem wszystkie referaty zostały nagrodzone przez słuchaczy nie tylko oklaskami, ale i delikatnym stukaniem w blat ławek. Konferencja przygotowana przez Uniwersytet Wiedeński, podczas której swe referaty oraz wyniki badań naukowych zaprezentowali badacze z Austrii, Ukrainy, Polski, USA, Korei Południowej i Izraela, lecz także dyskusja, która była pokłosiem poszczególnych wystąpień, niewątpliwie powiększyły wiedzę uczestników na temat Galicji — zarówno tej dawnej, z doby Habsburgów, jak i ze współczesnych nam czasów. Ciekawym plonem konferencji będzie publikacja zawierająca wystąpienia referentów, która jeśli trafi do szerszego kręgu odbiorców, ubogaci dyskurs na temat tak ciekawego, wielonarodowego oraz wielokulturowego regionu.

Paweł Fiktus